

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

N Á L E Z

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 569/2017-46

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. marca 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca) a Ladislava Orosza prerokoval prijatú sťažnosť obchodnej spoločnosti Poľnohospodárska Pôda s. r. o., Žehrianska 3179/3, Bratislava, zastúpenej spoločnosťou Advokátska kancelária LawService, s. r. o., Stráž 3/223, Zvolen, v mene ktorej koná advokát JUDr. Pavol Konečný, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 5 Co 139/2017 z 30. marca 2017 a takto

r o z h o d o l :

1. Krajský súd v Nitre uznesením sp. zn. 5 Co 139/2017 z 30. marca 2017 p o r u š i l základné právo obchodnej spoločnosti Poľnohospodárska Pôda s. r. o. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Uznesenie Krajského súdu v Nitre č. k. 5 Co 139/2017-312 z 30. marca 2017 z r u š u j e a v e c v r a c i a n a d'alšie konanie.

3. Obchodnej spoločnosti Poľnohospodárska Pôda s. r. o. p r i z n á v a úhradu trov konania v sume 374,80 € (slovom tristosedemdesiatštyri eur a osemdesiat centov), ktorú je Krajský súd v Nitre p o v i n n ý vyplatiť na účet spoločnosti Advokátska kancelária LawService, s. r. o., Stráž 3/223, Zvolen, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. II. ÚS 569/2017-11 zo 14. septembra 2017 bola prijatá na ďalšie konanie sťažnosť obchodnej spoločnosti Poľnohospodárska Pôda s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“) vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Co 139/2017 z 30. marca 2017.

2. Podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prerokoval ústavný súd túto vec na neverejnom zasadnutí, keďže sťažovateľka v podaní z 21. decembra 2017 a krajský súd vo vyjadrení zo 4. decembra 2017 vyslovili súhlas, aby sa upustilo od ústneho pojednávania. Ústavný súd vychádzal pritom z listinných dôkazov a vyjadrení nachádzajúcich sa v jeho spise.

3. Zo sťažnosti vyplýva, že [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobca“) podal proti sťažovateľke ako žalovanej žalobu o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti s návrhom na nariadenie predbežného opatrenia. Žaloba sa týkala pozemku vedeného ako parc. č. [REDAKOVANÉ] (orná pôda – 15 749 m²) v katastrálnom území obce [REDAKOVANÉ], okres Nitra.

Pred začatím prvého pojednávania vzal žalobca žalobu späť s odôvodnením, že po začatí konania došlo k zápisu jeho vlastníckeho práva, lebo katastrálny odbor Okresného úradu Nitra vyhovel protestu prokurátorky Okresnej prokuratúry Nitra (ďalej len „prokurátorka“) podanému proti rozhodnutiu, ktorým bol povolený vklad vlastníckeho práva k spornému pozemku v prospech sťažovateľky, a pretože následne si uplatnil voči nemu predkupné právo štát. Žalobca súčasne požiadal o vrátenie súdneho poplatku a o priznanie náhrady trov konania, pretože nezavinil zastavenie konania.

4. Uznesením Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 10 C 482/2015 z 5. decembra 2016 bolo konanie zastavené a žalobcovi bola priznaná náhrada trov konania v rozsahu 100 %.

Okresný súd v uznesení uviedol, že rozhodol v zmysle § 256 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Konštatoval, že žalobca vzal žalobu späť z dôvodu, že po začatí konania bol rozhodnutím správneho orgánu zapísaný ako vlastník sporného pozemku, pričom následne si voči nemu uplatnil predkupné právo štát, a preto žalobca nezavinil zastavenie konania. Naopak, sťažovateľka vlastnícke právo žalobcu popierala a aktívne sa bránila aj proti konaniam na príslušných správnych orgánoch vo veci určenia vlastníckeho práva.

5. Na základe odvolania sťažovateľky uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Co 139/2017 z 30. marca 2017 bolo uznesenie okresného súdu potvrdené v napadnutom výroku o náhrade trov konania. Uznesenie krajského súdu bolo sťažovateľke doručené 8. júna 2016 (správne má byť zrejme 8. júna 2017, pozn.).

Krajský súd sa stotožnil s napadnutým výrokom týkajúcim sa priznania náhrady trov žalobcovi v rozsahu 100 %. Podľa neho je potrebné akceptovať predovšetkým to, že žalobca nemal inú právnu možnosť na ochranu svojich vlastníckych práv, než podať žalobu o určenie vlastníckeho práva. V tom čase bol právny stav taký, že na základe rozhodnutia o povolení vkladu bola ako vlastníčka zapísaná sťažovateľka, a preto existoval naliehavý právny záujem žalobcu na požadovanom určení jeho vlastníckeho práva, ktoré sťažovateľka neuznávala. O nároku žalobcu na určenie vlastníckeho práva bolo rozhodnuté na základe protestu prokurátorky v inom, správnom konaní, a to vyhlásením absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy, ktorou sťažovateľka od žalobcu pozemok získala. Žalobca týmto úspešným

protestom zo strany prokurátorky následne prestal mať naliehavý právny záujem na požadovanom určení, pretože vlastníctvo k spornému pozemku mu bolo prinavrátené. Logickým vyústením tohto procesu, ktorý nemohla ovplyvniť žiadna zo strán konania, bolo následné späťvzatie žaloby, ktorá však bola podaná dôvodne.

6. Podľa názoru sťažovateľky z uznesení okresného súdu a krajského súdu je zrejma existencia rozporu právnych argumentov a skutkových okolností s pravidlami formálnej logiky, resp. až extrémna nelogickosť so zreteľom na preukázané skutkové a právne okolnosti, ako aj absencia jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky relevantné právne a skutkové otázky.

Obe uznesenia sú podľa sťažovateľky nepreskúmateľné a arbitrárne. Nie je zrejme, z čoho všeobecné súdy odvodili jej procesné zavinenie, a tiež nie je zrejme, aký bol obsah protestu prokurátorky, od podania ktorého bolo odvodené procesné zavinenie. Podľa názoru sťažovateľky pritom všeobecné súdy mali vedomosť o tom, že rozhodnutie o vyhovení protestu prokurátorky bolo zo strany sťažovateľky napadnuté žalobou o preskúmanie zákonnosti v rámci správneho súdnictva, pričom prebieha aj konanie o žalobe sťažovateľky proti žalobcovi o určenie vlastníckeho práva k spornému pozemku, v ktorom sú strany v opačnom procesnom postavení. Protest prokurátorky pritom nie je rozhodnutím, ktorým by bol súd viazaný.

Sťažovateľka poukazuje aj na to, že z obsahu protestu prokurátorky vyplýva, že je založený na porušení predkupného práva štátu k spornému pozemku. Pritom toto údajné predkupné právo mohol porušiť jedine žalobca ako predávajúci a zároveň ako subjekt povinný z predkupného práva, nie teda sťažovateľka ako kupujúca. Ak by argumentácia prokurátorky týkajúca sa predkupného práva štátu bola správna, potom by to znamenalo, že podanie protestu prokurátorky zaviniť žalobca, nie teda sťažovateľka.

Záver krajského súdu, podľa ktorého o nároku žalobcu na určenie vlastníckeho práva bolo rozhodnuté na základe protestu prokurátorky, a to vyhlásením absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy, je podľa sťažovateľky v absolútnom rozpore s tvrdením o procesnom zavinení sťažovateľky.

Podľa názoru sťažovateľky nie je zrejmé, na základe akých úvah sa dospelo k takému absurdnému záveru, že späťvzatie žaloby zavinila sťažovateľka tým, že vlastnícke právo žalobcu popierala a aktívne sa bránila aj v konaniach pred správnymi orgánmi. Medzi týmito skutočnosťami neexistuje žiadny vzťah a už vôbec nie vzťah príčiny a následku. Ak by aj sťažovateľka uznala, že kúpna zmluva bola uzavretá v rozpore so zákonom, nepodala by v katastrálnom konaní opravné prostriedky a neiniciovala by súdne konania o preskúmanie zákonnosti nadväzujúcich rozhodnutí katastrálnych orgánov (a nepodala by ani žalobu o určenie, že je vlastníčkou sporného pozemku), v konečnom dôsledku by bolo i tak vyhovené protestu prokurátorky a nastala by rovnaká situácia ako v prerokúvanej veci, teda že žalobca by stratil naliehavý právny záujem na určení vlastníctva a musel by žalobu vziať späť. V takom prípade by sa dalo logicky odôvodniť, že by sťažovateľka mala byť zviazaná na náhradu trov konania, lebo by bolo preukázané, že uznala neplatnosť kúpnej zmluvy, a teda i vlastnícke právo žalobcu, teda sťažovateľka by konala v súlade so žalobným petitom. Tak by mohol súd vychádzať zo skutočnosti, že sťažovateľka po podaní žaloby uznala, že žaloba bola podaná dôvodne.

V skutočnosti sťažovateľka tvrdí opak, t. j. že kúpna zmluva je platná, protest prokurátorky je podľa nej nedôvodný a nadväzujúce rozhodnutia katastrálnych orgánov sú nezákonné. Sťažovateľka je presvedčená, že žiadnym spôsobom teda nekonala tak, aby sa to dalo považovať za konanie, ktoré je v súlade so žalobným petitom, obsahom žaloby alebo jej účelom. Sťažovateľka považuje žalobu v celom rozsahu za nedôvodnú, a to od počiatku.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka považuje za procesne i logicky nesprávne akékoľvek úvahy súdu, na základe ktorých by pri posudzovaní zavinienia zastavenia konania súd považoval skutočnosť, že katastrálne orgány vyhovelí protestu prokurátorky, za rozhodujúcu pre posúdenie, či bola žaloba žalobcu dôvodná. Dôvodnosť žaloby by mohla byť vo vzťahu k sťažovateľke potvrdená jedine rozhodnutím súdu alebo úkonom sťažovateľky, z obsahu ktorého by bolo zrejmé, že sťažovateľka uznáva, že vlastníkom je žalobca. Takýto úkon však sťažovateľka nikdy nevykonala. Práve naopak, vykonala všetky úkony smerujúce k tomu, aby spochybnila a poprela vlastnícke právo žalobcu, pričom dala najavo, že za vlastníka považuje seba.

Z obdobných dôvodov neobstojí podľa sťažovateľky ani argument, podľa ktorého podanie protestu nemohla ovplyvniť žiadna zo strán konania, keďže k nemu došlo z dôvodu porušenia povinnosti žalobcu. Žalobca by tiež mohol podať prokurátorky podnet na podanie protestu proti rozhodnutiu o povolení vkladu. Pre posúdenie zavinenia žalobcu na zastavení konania je však významnejšou tá skutočnosť, kedy po podaní protestu prokurátorky došlo k späťvzatiu žaloby, a vplyv tejto skutočnosti na vznik trov právneho zastúpenia.

Žalobca podal žalobu 4. septembra 2015, protestu prokurátorky bolo vyhovené 13. októbra 2015, následne bolo toto rozhodnutie potvrdené v odvolacom konaní, a to 17. decembra 2015. Napriek tomu však späťvzatie žaloby bolo okresnému súdu doručené až koncom roku 2016. Ak by mala byť príčinou späťvzatia žaloby skutočnosť, že bol podaný protest prokurátorky a že mu bolo vyhovené, potom mohol žalobca vziať žalobu späť po tom, čo sa dozvedel, že protestu prokurátorky bolo vyhovené. Z uvedeného podľa sťažovateľky možno usudzovať, že ani nebolo preukázané, že by dôvodom späťvzatia žaloby mohol byť protest prokurátorky. Krajský súd sa touto okolnosťou vôbec nezaoberal, hoci išlo o relevantnú otázku, ktorú sťažovateľka namietala v odvolaní.

Podľa názoru sťažovateľky žalobca mohol žalobu vziať späť už vtedy, keď sa dozvedel o podaní protestu prokurátorky (najneskôr v októbri 2015), keďže z obsahu protestu prokurátorky bolo zrejmé, že bol podaný v prospech žalobcu a že vyhovením protestu bude naplnený aj účel podanej žaloby o určenie vlastníckeho práva. Prípadnému nevyhoveniu protestu prokurátorky sa žalobca mohol brániť riadnymi a mimoriadnymi opravnými prostriedkami, prípadne správnyimi žalobami rovnako, ako to musela urobiť sťažovateľka. Keďže vlastnícke právo je nepremlčateľné, na podanie žaloby o určenie vlastníckeho práva neexistuje premlčacia lehota, a preto žalobca v prípade nevyhovenia protestu prokurátorky mohol podať žalobu o určenie vlastníckeho práva opätovne (zastavené konanie nie je prekážkou *rei iudicatae*). Žalobca teda podľa sťažovateľky konal v rozpore so zásadou hospodárnosti konania a vzniku zbytočných trov konania nepredchádzal. Naopak, svojím konaním zapríčinil vznik ďalších trov právneho zastúpenia, keď žalobu nevzal späť po tom, ako stratil naliehavý právny záujem na ním požadovanom určení.

Sťažovateľka vyslovuje názor, že žalobca vzal žalobu späť z dôvodu, že stratil aktívnu vecnú legitimáciu po tom, ako kúpnu zmluvou z 2. marca 2016 previedol vlastnícke právo k spornému pozemku na obchodnú spoločnosť MH Invest, s. r. o. Ani po tomto úkone nemal žalobca potrebu vziať žalobu späť alebo iniciovať zmenu účastníka konania na strane žalobcu. Tým, že ani žalobca, ale ani MH Invest, s. r. o., nepodali návrh na zmenu žalobcu, je zrejmé, že minimálne od marca 2016 (od povolenia vkladu vlastníckeho práva v prospech MH Invest, s. r. o.) žaloba žalobcu nemohla byť vo veci samej objektívne dôvodná, keďže žalobca právo, určenia ktorého sa domáhal, previedol na tretiu osobu.

Podľa sťažovateľky je zrejmé, že v čase rozhodovania všeobecných súdov nebolo možné konštatovať, že žaloba bola podaná dôvodne, lebo žalobca uvádza aj iné dôvody neplatnosti kúpnej zmluvy (porušenie dobrých mravov, úžera, rozpor so zákonom). V rámci správneho súdnictva môže dôjsť k zrušeniu rozhodnutia o zastavení vkladového konania, resp. k zrušeniu rozhodnutia o vyhovení protestu prokurátorky. Rovnako je v hre aj žaloba sťažovateľky o určenie jej vlastníckeho práva k spornému pozemku. Záver o dôvodnosti žaloby preto nebolo možné vysloviť len s ohľadom na zápis v katastri nehnuteľností po podaní protestu prokurátorky, keďže zo strany žalobcu došlo aj k ďalšiemu prevodu sporného pozemku.

Ďalšou skutočnosťou svedčiacou o logických rozporoch v uzneseniach okresného súdu a krajského súdu a nekonzistentnosti rozhodovania okresného súdu je podľa sťažovateľky okolnosť, že v obdobnej veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 12 C 582/2015 vyvodil okresný súd odlišný záver o procesnom zavinení iného žalobcu na zastavení konania z dôvodu späťvzatia žaloby a sťažovateľke ako žalovanej priznal náhradu trov konania. Rovnaký záver o procesnom zavinení iného žalobcu prijal okresný súd aj vo veci sp. zn. 12 C 483/2015 s tým rozdielom, že sťažovateľke ako žalovanej nepriznal náhradu trov konania z dôvodov hodných osobitného zreteľa podľa § 257 Civilného sporového poriadku. Napokon vo veci vedenej pod sp. zn. 18 C 497/2015 zaujal rovnaké stanovisko ako v teraz prerokúvanej veci a inému žalobcovi priznal právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Co 736/2016 bolo uznesenie okresného súdu sp. zn. 18 C 497/2015 zrušené a vec bola vrátená na ďalšie

konanie s tým, že okresný súd má skúmať časový okamih, keď sa iný žalobca dozvedel o existencii protestu prokurátorky, a posúdiť, či k späťvzatiu žaloby došlo bezprostredne po tejto vedomosti alebo oveľa neskôr. Krajský súd zároveň nariadil okresnému súdu skúmať, či medzi späťvzatím žaloby a zastavením konania existuje príčinná súvislosť s prípadnými následkami pre subjekt, ktorý bude znášať trovy zastaveného konania. Krajský súd pritom rozhodol v tejto veci v rovnakom zložení senátu ako vo veci teraz prerokúvanej.

Sťažovateľka zdôrazňuje, že aj keď právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v ich rozhodnutiach nemajú v právnom poriadku Slovenskej republiky charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky, napriek tomu protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty, ale ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie. Poukazuje zároveň na názor ústavného súdu, podľa ktorého „Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu v tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne zdôvodniť, je ústavne neudržateľná.“ (IV. ÚS 499/2011).

V odvolaní proti uzneseniu okresného súdu sťažovateľka uviedla, že nie je zrejmé, od čoho odvodil okresný súd jej procesné zavinenie, keď podľa doktríny zavinenie strany pri zastavení konania je nutné posudzovať len z procesného hľadiska podľa procesného výsledku, pričom procesné zavinenie spočíva vo vzťahu k výsledku chovania žalovaného k požiadavkám žalobcu. Okresný súd, ale ani krajský súd sa podľa sťažovateľky s touto argumentáciou sťažovateľky vôbec nevysporiadali, hoci ide o argumenty rozhodujúce pre posúdenie veci. Skutočnosť, že súd bez vysvetlenia opomenie pre stranu priaznivý právny názor, zastávaný či už doktrínou, alebo súdnou praxou, na ktorú bol stranou konania výslovne upozornený alebo ktorou strana konania argumentovala na podporu svojich tvrdení, sama osebe výslovne oslabuje aj presvedčivosť rozhodnutia. Ide tiež o jav, ktorý oslabuje predvídateľnosť súdneho rozhodovania.

Podľa názoru sťažovateľky z § 421 ods. 2 Civilného sporového poriadku možno vyvodiť, že proti uzneseniu krajského súdu nebolo prípustné dovolanie.

7. Sťažovateľka požaduje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základné právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy a čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru Uznesením Okresného súdu Nitra, sp. zn. 10C/482/2015-232 zo dňa 5.12.2016 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Nitra zo dňa 7.2.2017, spis. zn. 10C/482/2015-261 vo výroku II. a Uznesením Krajského súdu v Nitre zo dňa 30.3.2017, sp.zn. 5Co/139/2017 v potvrdzujúcom výroku porušené boli.

2. Uznesenie Okresného súdu Nitra, sp. zn. 10C/482/2015-232 zo dňa 5.12.2016 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Nitra zo dňa 7.2.2017, spis. zn. 10C/482/2015-261 vo výroku II. a Uznesenie Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 5Co/139/2017 zo dňa 30.3.2017 v potvrdzujúcom výroku sa zrušujú a vec sa vracia Okresnému súdu Nitra na ďalšie konanie.

3. Okresný súd Nitra a Krajský súd v Nitre sú povinní zaplatiť spoločne a nerozdielne sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia 374,80 € vrátane DPH na účet právneho zástupcu sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

8. Z vyjadrenia predsedu krajského súdu sp. zn. Spr 1065/17 zo 4. decembra 2017, doručeného ústavnému súdu 12. decembra 2017, vyplýva, že odôvodnenie uznesenia krajského súdu sa jasným a zrozumiteľným spôsobom vysporiadalo so všetkými okolnosťami, ktoré majú pre vec podstatný význam a ktoré dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Toto uznesenie preto nemožno považovať za nepreskúmateľné. Posúdenie jeho vecnej správnosti alebo nesprávnosti nie je v kompetencii predsedu krajského súdu, pretože takéto oprávnenie prináleží súdu v rámci riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov pri splnení predpokladov vyplývajúcich z Civilného sporového poriadku. Predseda krajského súdu z uvedeného dôvodu ponecháva na posúdení ústavného súdu, či postupom krajského súdu došlo k porušeniu základných práv sťažovateľky v rozsahu uvedenom v jej sťažnosti.

9. Z repliky právneho zástupcu sťažovateľky z 21. decembra 2017, doručenej ústavnému súdu 27. decembra 2017, vyplýva, že požiadavka odôvodnenia súdneho rozhodnutia nie je samoučelná ani formálna. Prostredníctvom odôvodnenia sa súd podrobuje kontrole, či pri rozhodovaní vzal do úvahy všetky v konaní významné a právne prvky sporu a či ich hodnotenie je v súlade s právnou úpravou, podľa ktorej sa rozhodovalo. Odôvodnenie rozhodnutia je zárukou toho, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny. Je predpokladom toho, aby strany mohli účinne uplatňovať právo na opravné prostriedky. Napokon je predpokladom kontroly výkonu spravodlivosti zo strany verejnosti. Kontrola výkonu spravodlivosti verejnosťou (a to aj stranami konania) je jedinou dostupnou formou kontroly výkonu spravodlivosti. Kontrola výkonu spravodlivosti verejnosťou je formou kontroly súdnej moci, keďže sa kvôli zachovaniu nezávislosti súdnictvo nepodrobuje kontrole rozhodnutí inou, od súdnictva oddelenou verejnou mocou. Vyrovnať sa s argumentom účastníka konania znamená uviesť dôvody na prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov. Ak súd argument odmietne, musí ho v odôvodnení rozhodnutia buď vyvrátiť, alebo spochybníť, prípadne vysvetliť, z akého dôvodu uvedený argument nie je právne relevantný v okolnostiach prípadu. Nestačí, ak súd na argument strany konania síce zareaguje, ale vyrovná sa s ním nedostatočne len stručným konštatovaním, lebo tak by bolo uplatňovanie práva len predstierané. V materiálnom právnom štáte sa uplatňovanie práva nepredstiera, uplatňovanie práva existuje.

10. Ústavný súd doručil sťažnosť, uznesenie č. k. II. ÚS 569/2017-11 zo 14. septembra 2017, vyjadrenie predsedu krajského súdu a repliku právneho zástupcu sťažovateľky žalobcovi, aby sa aj on mohol vyjadriť vo veci samej, keďže rozhodnutím ústavného súdu by mohol byť dotknutý vo svojich právach.

Z vyjadrenia žalobcu z 2. februára 2018, zastúpeného spoločnosťou BIZOŇ & PARTNERS, s. r. o., advokátska kancelária, Hviezdoslavovo námestie 25, Bratislava, za ktorú koná advokát JUDr. Juraj Bizoň, LL.M., ktoré bolo doručené ústavnému súdu 9. februára 2018, vyplýva, že v prvom rade považuje za potrebné ozrejmiť a ustáliť skutkový stav, ktorý predchádzal vydaniu potvrdzujúceho uznesenia krajského súdu o náhrade trov konania.

Dňa 18. júna 2015 sťažovateľka navštívila žalobcu v jeho domácnosti s tým, že zastupuje Slovenský pozemkový fond, pre ktorý vykupuje pozemky v katastrálnom území [REDAKOVANÉ], pričom mala záujem o kúpu pozemku, ktorý v tom čase žalobca vlastnil. Keďže žalobca nemal záujem pozemok predávať, návrh sťažovateľky razantne odmietol. Napriek odmietavému postoju žalobcu sťažovateľka sofistikovaným spôsobom vyvíjala na neho nátlak a naliehala, aby jej pozemok predal. Neodbytno ho presviedčala, že pozemok nemá žiadnu hodnotu, ide o obyčajnú ornú pôdu, za ktorú mu nikto neponúkne viac ako ona. Ponúkala sumu 8 000 €, teda 0,50 € za 1 m² s tým, že zaplatí ihneď v hotovosti. Žalobca vzhľadom na to, že je vo vyššom veku a vidina prilepšenia bola lákavá, takémuto nátlaku zo strany sťažovateľky napokon podľahol. Sťažovateľke (v domnení o výhodnosti jej ponuky) ponúkol na predaj aj ďalšiu svoju nehnuteľnosť, o ktorú však nemala záujem. Sťažovateľka mu vzápätí predložila vopred vypracovanú kúpnu zmluvu, ktorú žalobca v ten istý deň, teda 18. júna 2015, podpísal. K vkladu do katastra nehnuteľností došlo 28. júla 2015.

Dňa 20. júla 2015 bola žalobcovi doručená ponuka od MH Invest, s. r. o., s návrhom na uzatvorenie kúpnej zmluvy, ktorej predmetom mal byť dotknutý pozemok. MH Invest, s. r. o., si tak uplatnila zákonné predkupné právo k pozemku, ktoré štátu vzniklo 8. júla 2015 uznesením vlády Slovenskej republiky č. 401/2015 o schválení návrhu na vydanie osvedčenia o významnej investícii na realizáciu stavby s názvom Vybudovanie strategického parku (ide o strategický park Jaguar Land Rover). Za predaj pozemku ponúkala kúpnu cenu vo výške 15,11 € za 1 m², teda celkom sumu 237 967,39 €.

O tom, že pozemok žalobcu spadal pod strategický park, žalobca v čase uzatvorenia kúpnej zmluvy so sťažovateľkou nemal žiadnu vedomosť. Žije v malej obci [REDAKOVANÉ], nemá internetové pripojenie a ani neovláda prácu na počítači.

Sťažovateľka svojím ľstivým konaním v hrubom rozpore s dobrými mravmi zneužila neskúsenosť a dôverčivosť žalobcu pre účely získania neoprávneného majetkového prospechu. Žalobca preto v záujme ochrany svojich práv podal 4. septembra 2015 na okresnom súde žalobu o určenie vlastníckeho práva k pozemku spolu s návrhom na nariadenie predbežného opatrenia. V žalobe namietal viaceré dôvody absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy. Tvrdil jednak, že došlo k úžere v zmysle § 39a Občianskeho zákonníka, ďalej, že kúpna zmluva bola uzatvorená v rozpore s dobrými mravmi,

a napokon, že kúpna zmluva bola uzatvorená v rozpore so zákonom č. 140/2014 Z. z. o nadobúdaní vlastníctva poľnohospodárskeho pozemku a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Z dôvodu, že kúpnu zmluvou došlo k porušeniu zákonného predkupného práva štátu, podala prokurátorka 11. septembra 2015 protest proti rozhodnutiu o povolení vkladu vlastníckeho práva sťažovateľky. Na základe uvedeného protestu rozhodnutím z 13. októbra 2015 bolo rozhodnutie o povolení vkladu vlastníckeho práva sťažovateľky zrušené, a to práve z dôvodu porušenia zákonného predkupného práva štátu. Napokon 17. februára 2016 bolo konanie o návrhu na povolenie vkladu vlastníckeho práva zastavené z dôvodu, že kúpna zmluva bola absolútne neplatným právnym úkonom.

Keďže sa žalobca v správnom konaní domohol žalobou uplatňovaného nároku a jeho vlastnícke právo bolo evidenčne obnovené, vzal 14. októbra 2016 žalobu v celom rozsahu späť. Sťažovateľka tak v správnom – vkladovom konaní procesne prehrala spor, čo spôsobilo, že právny dôvod na ďalšie vedenie konania sp. zn. 10 C 482/2015 odpadol. Žalobca pristúpil k späťvzatiu žaloby až v októbri 2016 preto, lebo sťažovateľka podávala správne žaloby proti rozhodnutiam správnych orgánov, majúce priamy vplyv na vkladové konanie. Až po tom, čo bol žalobca pribratý do správneho súdneho konania vedeného Krajským súdom v Bratislave pod sp. zn. 6 S 15/2016, mal možnosť plnohodnotne brániť svoje práva v správnom súdnom konaní, ktoré nie je ešte právoplatne skončené.

Ak by sa žalobca v katastrálnom konaní nedomohol svojich práv, resp. ak by nedošlo k už uvedeným právnym skutočnostiam, žalobu by späť nevzal a jeho nárok by musel byť prejednaný a následne o ňom rozhodnuté v spore vedenom pod sp. zn. 10 C 482/2015.

Z hľadiska právneho posúdenia veci žalobca zdôrazňuje, že počas prebiehajúceho konania vedeného okresným súdom dosiahol to, čoho sa podanou žalobou domáhal, teda evidenčného obnovenia svojho vlastníckeho práva v liste vlastníctva z titulu neplatnej kúpnej zmluvy. Zastavenie súdneho konania v zmysle § 256 ods. 1 Civilného sporového poriadku preto treba posudzovať tak, že ho procesne zavinila sťažovateľka. Jej procesná vina spočíva v jej prehre pri riešení predbežnej otázky, v dôsledku ktorej sa súdny spor stal bezúčelným a žaloba preto musela byť vzatá späť.

Rozhodovanie o trovách konania sa od 1. júla 2016 obmedzilo na skúmanie procesného zavinenia. Žalobca je presvedčený, že zmyslom nového znenia § 256 ods. 1

Civilného sporového poriadku (v porovnaní s § 146 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) bolo iba použiť novú formuláciu, avšak v žiadnom prípade nešlo o snahu zmeniť doterajšiu zabehnutú, vyše 50-ročnú súdnu prax o náhrade trov konania v prípade dôvodne podanej žaloby. Procesná vina sťažovateľky na späťvzatie žaloby je daná jej prehrou v správnom konaní, v dôsledku ktorej musela byť žaloba vzatá späť.

Keďže pojem procesné zavinenie nie je v Civilnom sporovom poriadku definovaný, je potrebné chápať ho vo všeobecnom zmysle slova so zreteľom na doterajšiu ustálenú súdnu prax. Prídavné meno „procesné“ sa vzťahuje výhradne na konanie ako také. Druhá časť slovného spojenia „zavinenie“ predstavuje následok (zodpovednosť za svoje správanie). V danom kontexte je preto dôležité ustáliť odpoveď na dve otázky, a to, či bola žaloba podaná dôvodne a či sa v dôsledku správania sťažovateľky vzala žaloba späť (teda, či existuje procesné zavinenie na strane sťažovateľky).

Dôvodnosť podanej žaloby je daná tým, že jej účelom bolo evidenčné prinavrátenie vlastníckeho práva žalobcovi v záujme zosúladenia skutočného a právneho stavu. Žalobou uplatňovaného nároku sa žalobca v priebehu súdneho konania domohol, keď v katastrálnom konaní bol obnovený zápis vlastníckeho práva v jeho prospech. Je preto nepochybné, že žaloba bola z procesného hľadiska podaná dôvodne.

Z hľadiska správania sťažovateľky majúceho vplyv na späťvzatie žaloby žalobca zdôrazňuje, že sťažovateľka ho zo ziskuchtivosti opakovane oslovovala, presviedčala na uzatvorenie absolútne neplatnej kúpnej zmluvy a predložila žalobcovi vopred vypracovanú neplatnú kúpnu zmluvu na podpis. Keď došlo k podaniu protestu prokurátorky, žalobca (na rozdiel od sťažovateľky) s protestom súhlasil a žiadal zastaviť vkladové konanie, zatiaľ čo sťažovateľka so zastavením vkladového konania nesúhlasila a následne podávala správne žaloby proti rozhodnutiam správnych orgánov, ale tiež žalobu o určenie vlastníckeho práva k spornému pozemku. Tieto konania stále prebiehajú a zneisťujú právne postavenie žalobcu. V uvedenom kontexte je zjavné, že účelové správanie sťažovateľky malo imanentný vplyv nielen na katastrálne konanie, ale aj na celkovú dĺžku súdneho konania vedeného pod sp. zn. 10 C 482/2015, v ktorom sťažovateľka zapríčinila v celom rozsahu vznik trov konania.

Vzhľadom na uvádzané okolnosti je žalobca presvedčený o nedôvodnosti podanej sťažnosti. Procesné úkony sťažovateľky slúžili na zneužitie práva, resp. na svojvoľné

a bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva a súčasne viedli k nedôvodným priet'ahom v konaní. Sťažovateľka podala obštrukčný návrh na prerušenie konania, ktorý nebol úspešný. Skutočnosti týkajúce sa absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy začala tvrdiť až v sťažnosti ústavnému súdu.

Na základe uvedených dôvodov žalobca žiada, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že označené práva sťažovateľky podľa ústavy, listiny a dohovoru porušené neboli.

II.

11. Z uznesenia okresného súdu č. k. 10 C 482/2015-232 z 5. decembra 2016 vyplýva, že ním bolo konanie zastavené a žalobcovi bola priznaná náhrada trov konania v rozsahu 100 %, a to s poukazom na § 256 ods. 1 Civilného sporového poriadku s tým, že žalobca späťvzatím žaloby z dôvodu, že po začatí konania bol rozhodnutím správneho orgánu zapísaný ako vlastník sporného pozemku (pričom následne si voči nemu uplatnil predkupné právo štát), zastavenie konania nezavinil. Naopak, sťažovateľka vlastnícke právo žalobcu popierala a aktívne sa bránila aj proti konaniam na príslušných správnych orgánoch vo veci určenia vlastníckeho práva žalobcu. Sťažovateľka svojím správaním teda zavinila späťvzatie žaloby a následné zastavenie konania. Žaloba bola pritom podaná dôvodne.

12. Z uznesenia krajského súdu č. k. 5 Co 139/2017-312 z 30. marca 2017 vyplýva, že ním bolo potvrdené uznesenie okresného súdu č. k. 10 C 482/2015-232 z 5. decembra 2016 vo výroku o trovách konania. Senát rozhodoval v zložení JUDr. Boris Minks ako predseda senátu a JUDr. Vladimír Pribula s JUDr. Renátou Pátrovičovou ako sudcovia. Podľa doložky právoplatnosti uznesenie krajského súdu sa stalo právoplatným 8. júna 2017.

Z odôvodnenia uvedeného uznesenia ďalej vyplýva:

„... V danom prípade odvolací súd, ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil uznesenie OS Nitra zo dňa 05.12.2016 č. k. 10C/482/2015-264 v spojení s opravným uznesením tohto súdu zo dňa 07.02.2017 č. k. 10C/482/2015-261 v napadnutej časti výroku II., týkajúceho sa priznania náhrady trov konania žalobcovi v rozsahu 100 %. V ďalšom odvolací súd poukazuje na obsah odôvodnenia prvoinštančného uznesenia týkajúceho sa priznania náhrady trov konania žalobcovi v rozsahu 100 %, s ktorou sa stotožňuje (§ 387 ods. 2 CSP). V tejto súvislosti je potrebné akceptovať predovšetkým to, že

žalobca svoju určovací žalobu v zmysle vtedy platného OSP (§ 80 písm. c/ OSP) podal na OS Nitra dňa 04.09.2015 t. j. v čase, keď nemal inú právnu možnosť domáhať sa ochrany svojich práv, ako podaním žaloby o určenie vlastníckeho práva k parc. č. [REDACTED] orná pôda o výmere 15.749 m² nachádzajúcej sa v k. ú. [REDACTED] zapísanej na [REDACTED]. V tom čase bol právny stav k predmetnej parcele taký, že bolo právoplatné rozhodnutie katastrálneho odboru OÚ v Nitre o povolení vkladu vlastníckeho práva k predmetnej parcele v prospech žalovaného, pričom za daného stavu existoval naliehavý právny záujem žalobcu na požadovanom určení vlastníckeho práva k tejto parcele, ktoré vlastníctvo žalovaný neuznával. Vzhľadom k tomu, že o nároku žalobcu na určenie vlastníckeho práva bolo rozhodnuté na základe protestu okresného prokurátora v inom správnom konaní a to vyhlásením absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy, ktorou žalovaný ako kupujúci od žalobcu ako predávajúceho získal predmetnú parcelu. Žalobca týmto úspešným protestom zo strany prokurátora, následne prestal mať naliehavý právny záujem na požadovanom určení, pretože mu bolo prinavrátené vlastníctvo k predmetnej nehnuteľnosti. Logickým vyústením tohto procesu, ktorý nemohol ovplyvniť žiaden z účastníkov tohto konania, bolo následne späťvzatie, avšak pôvodne dôvodne podanej žaloby žalobcu voči žalovanému. Žalobca v čase podania svojej žaloby nemal inú možnosť, ako sa domáhať ochrany svojho vlastníckeho práva, ako možnosť, ktorú zvolil prostredníctvom žaloby podanej podľa § 80 písm. c/ OSP na určenie vlastníckeho práva k predmetnej nehnuteľnosti. Vychádzajúc z uvedeného, súd prvej inštancie pri zastavení daného konania pre späťvzatie žaloby žalobcom, následne aj správne rozhodol o náhrade týchto trov konania, keď ich náhradu v rozsahu 100 % priznal s poukazom na ust. § 256 ods. 1 CSP žalobcovi.

... O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP s tým, že nárok na ich náhradu v plnom rozsahu priznal žalobcovi majúcemu v tomto konaní úspech.“

13. Z uznesenia krajského súdu č. k. 5 Co 736/2016-236 z 22. decembra 2016 vyplýva, že ním bolo zrušené uznesenie okresného súdu č. k. 18 C 497/2015-211 z 13. septembra 2016 vo výroku o náhrade trov konania a vec bola vrátená na ďalšie konanie. Senát rozhodoval v zložení JUDr. Boris Minks ako predseda senátu a JUDr. Vladimír Pribula s JUDr. Renátou Pátrovičovou ako sudcovia. Išlo o žalobu žalobkyne [REDACTED]

■■■■■ proti sťažovateľke o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Podľa konštatovania krajského súdu okresný súd, reagujúc na späťvzatie žaloby, konanie zastavil. O náhrade trov zastaveného konania rozhodol podľa § 256 ods. 1 Civilného sporového poriadku s tým, že žalobkyňa ■■■■■ priznal právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. K späťvzatiu žaloby došlo v dôsledku konania prokurátorky a správnych orgánov, na ktoré žalobkyňa ■■■■■ nemala žiaden vplyv. Sťažovateľka popierala neplatnosť kúpnej zmluvy, a preto okresný súd považoval nárok na náhradu trov konania za dôvodný. Z odôvodnenia uznesenia okresného súdu nevyplýva, o aký protest prokurátorky konkrétne išlo a aké rozhodnutie správneho orgánu ním bolo napadnuté. Podľa názoru krajského súdu odôvodnenie uznesenia okresného súdu nemá ten rozsah, aby mohlo byť garantom kontroly odvolacím súdom. V danom prípade neexistuje príčinná súvislosť medzi podaním protestu a späťvzatím žaloby, pretože ak by to tak bolo, mohla žalobkyňa ■■■■■ zobrať žalobu späť už vo februári 2016, resp. po doručení rozhodnutia o vyhovení protestu prokurátorky. Kritérium procesného zavinenia treba posudzovať z objektívneho hľadiska vo vzťahu medzi tým, čo žalujúca strana žiadala, a skutočnosťou, pre ktorú žalujúca strana vzala žalobu späť. Z odôvodnenia uznesenia okresného súdu nie je zrejmé, ako mala zaviniť zastavenie konania sťažovateľka. Hlavným dôvodom zrušenia uznesenia okresného súdu vo výroku o trovách konania je nepresvedčivosť odôvodnenia tohto výroku. Odôvodnenie spočívajúce v dvoch jednoduchých vetách (že k späťvzatiu prišlo vplyvom konania prokurátorky, na čo súd nemal vplyv, a že sťažovateľka popierala neplatnosť kúpnej zmluvy, a preto má žalobkyňa ■■■■■ nárok na náhradu trov konania) je nepostačujúce. V ďalšom konaní okresný súd zistí, kedy sa žalobkyňa ■■■■■ dozvedela o existencii protestu prokurátorky, a v tejto súvislosti posúdi aj to, či k späťvzatiu žaloby z jej strany došlo bezprostredne po získaní tejto vedomosti, alebo až oveľa neskôr. V neposlednej miere sa bude okresný súd zaoberať aj tým, či medzi späťvzatím žaloby a zastavením konania existuje príčinná súvislosť s prípadnými následkami pre subjekt, ktorý bude znášať trovy zastaveného konania. Rovnako bude potrebné odôvodniť druh správania sa sťažovateľky, pre ktoré došlo k samotnému späťvzatiu žaloby a k zastaveniu konania.

III.

14. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

15. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

16. Podľa § 256 ods. 1 Civilného sporového poriadku ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

Podľa § 146 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku ak niektorý z účastníkov konania zavinil, že konanie sa muselo zastaviť, je povinný uhradiť jeho trovy. Ak sa však pre

správania odporcu vzal späť návrh, ktorý bol podaný dôvodne, je povinný uhradiť trovy konania odporca.

17. Sťažovateľka je presvedčená, že späťvzatie žaloby a následné zastavenie konania nijako procesne nezavinila, a preto ani nemala byť zviazaná k náhrade trov konania vzniknutých žalobcovi.

18. Predseda krajského súdu zdôrazňuje, že odôvodnenie uznesenia krajského súdu sa dostatočne jasne a zrozumiteľne vysporiadalo so všetkými podstatnými okolnosťami, avšak posúdenie jeho vecnej správnosti nie je v kompetencii predsedu krajského súdu, ktorý preto ponecháva túto otázku na posúdenie ústavnému súdu.

19. Žalobca zdôrazňuje správnosť uznesenia krajského súdu, pretože podľa jeho názoru žaloba bola podaná dôvodne a potrebu jej späťvzatia a následného zastavenia konania procesne zavinila sťažovateľka.

20. Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je nepochybne aj nárok na náhradu trov konania (II. ÚS 272/08).

Obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (I. ÚS 198/07, Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. 9. 1997).

Rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi prislúcha zásadne týmto súdom. Ústavný súd preto iba celkom výnimočne preskúmava rozhodnutie všeobecných súdov o trovách konania. Problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (IV. ÚS 248/08).

21. Ústavný súd pri aplikovaní uvedených všeobecne formulovaných zásad na daný prípad predovšetkým konštatuje z právneho hľadiska, že § 256 ods. 1 Civilného sporového poriadku (na základe ktorého všeobecné súdy otázku náhrady trov posudzovali) je

z obsahového hľadiska v podstate zhodný so skorším § 146 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, ktorý stratil účinnosť 30. júna 2016. Niet preto dôvodu neaplikovať ustálenú judikatúru všeobecných súdov, ktorá sa týka § 146 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku.

22. Pri použití § 146 ods. 2 prvej vety Občianskeho súdneho poriadku treba otázku, či účastník konania zavinil, že konanie muselo byť zastavené, posudzovať podľa procesného výsledku. Ak došlo k zastaveniu konania v dôsledku späťvzatia návrhu, možno odporcovi uložiť povinnosť nahradiť trovy zastaveného konania v prípade, ak pre jeho správanie bol vzatý späť návrh, ktorý bol podaný dôvodne.

23. Z pohľadu ústavného súdu treba súhlasiť so všeobecnými súdmi v tom, že v čase podania určovacej žaloby žalobca naozaj nemal inú právnu možnosť domôcť sa ochrany svojich práv, a preto treba z procesného aspektu urobiť záver, že žaloba bola podaná dôvodne (to sa samozrejme môže, ale nemusí vzťahovať na hmotnoprávnu dôvodnosť žaloby, ktorá sa však v takomto prípade neskúma a neposudzuje). Naproti tomu z argumentácie krajského súdu vôbec nevyplýva, akým správaním (čím) mala sťažovateľka procesne zaviniť potrebu späťvzatia žaloby a následného zastavenia konania.

24. Vo všeobecnosti možno uviesť, že odporca procesne zaviní potrebu späťvzatia návrhu a následného zastavenia konania spravidla vtedy, keď sa po podaní návrhu rozhodne navrhovateľov nárok uspokojit' (hoci v predsporovom štádiu odmietal tak urobiť).

25. V danom prípade je nesporné, že postoj sťažovateľky k podanej žalobe bol po celý čas trvania konania nezmenený, pretože sťažovateľka po celý čas trvania konania so žalobou nesúhlasila. Skutočnosť, že žalobca prestal mať naliehavý právny záujem na požadovanom určení vlastníckeho práva v dôsledku zrušenia rozhodnutia o vklade vlastníckeho práva sťažovateľky na základe protestu prokurátorky nemožno hodnotiť ako procesné zavinenie sťažovateľky na potrebe späťvzatia žaloby a následného zastavenia konania.

26. Podľa názoru ústavného súdu krajský súd nerozlišuje dôsledne medzi procesným zavinením sťažovateľky na potrebe podať žalobu a jej procesným zavinením na potrebe vziať žalobu späť a na následnom zastavení konania. Kým potrebu podať žalobu

sťažovateľka svojím negatívnym postojom vo veci samej procesne nepochybné zavinila, zatiaľ otázka, či a akým spôsobom procesne zavinila potrebu späťvzatia žaloby a následného zastavenia konania, zostala zo strany krajského súdu nezodpovedaná.

27. Treba dodať, že sťažovateľka dôvodne poukazuje na iné uznesenie krajského súdu (č. k. 5 Co 736/2016-236 z 22. decembra 2016), v ktorom v jej obdobnej veci (kde ju žaloval iný vlastník iného pozemku v analogických súvislostiach) bol vyslovený podstatne odlišný právny názor v otázke náhrady trov konania. Nie je pritom bez významu, že rozhodoval ten istý senát krajského súdu.

28. Z pohľadu ústavného súdu prichodí v tejto súvislosti konštatovať, že zmena právneho názoru v obdobnej veci bez akéhokoľvek vysvetlenia zo strany súdu, prečo k zmene došlo, sa javí ako arbitrárnosť (svojevôľa) a je zásahom do princípu právnej istoty ako súčasťou právneho štátu, keďže tento princíp predpokladá, že skutkovo obdobné veci budú obdobne právne posudzované.

29. Napokon nie je bez významu ani skutočnosť, že porušenie žalobcom tvrdeného predkupného práva štátu v nijakom prípade nemohla zaviniť sťažovateľka. To, že žalobca (podľa vlastného tvrdenia) o predkupnom práve v čase uzatvorenia kúpnej zmluvy nevedel, na uvedenom závere nič nemení.

30. Vychádzajúc zo všetkých uvedených skutočností, došlo preto k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

Zároveň to znamená, že už nie je potrebné osobitne sa zaoberať namietaným porušením čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy, ako aj čl. 1 dodatkového protokolu.

31. Podľa § 56 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vec vrátiť na ďalšie konanie.

Na základe citovaných ustanovení ústavný súd zrušil uznesenie krajského súdu č. k. 5 Co 139/2017-312 z 30. marca 2017 a vec vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu).

32. V ďalšom konaní bude krajský súd viazaný právnym názorom ústavného súdu.

33. Sťažovateľka požadovala náhradu trov právneho zastúpenia advokátom vo výške 374,80 €.

Podľa zistenia ústavného súdu by sťažovateľka mala nárok na odmenu advokáta za 3 úkony právnych služieb v roku 2017 (prevzatie a príprava zastupovania, sťažnosť a replika na vyjadrenie predsedu krajského súdu) v sume po 147,33 €, 3 režijné paušály v sume po 8,84 € a daň z pridanej hodnoty vo výške 93,70 €, teda celkom sumu 562,21 €. Keďže si však uplatnila iba sumu 374,80 €, priznal jej ústavný súd túto požadovanú čiastku (bod 3 výroku nálezu).

34. Zo všetkých uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výrokovej časti tohto rozhodnutia.

35. Vzhľadom na čl. 133 časť vety pred bodkočiarkou ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. marca 2018